

Aj. I 113

HELINAO

A. Suurkask'i puulõige

№ 3,

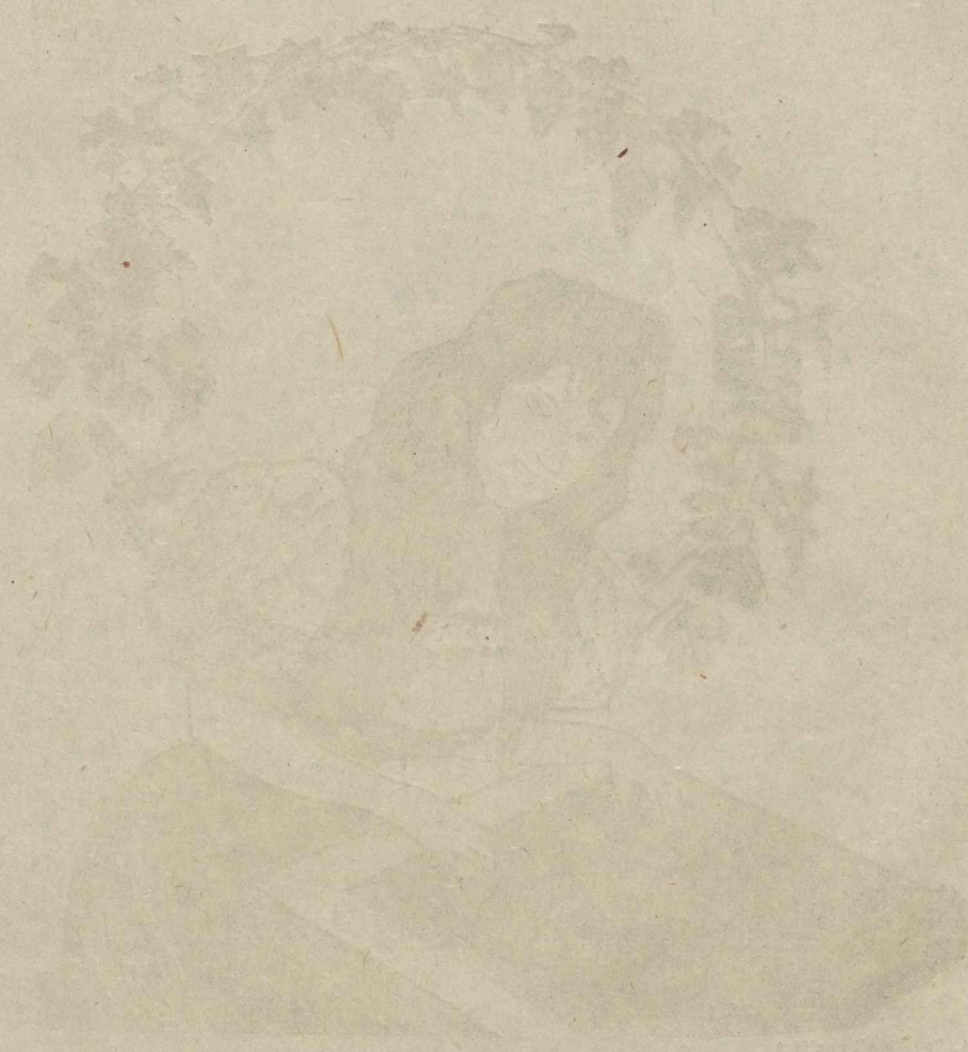
Märtsi-kuul

1921 a.

SISU:

1. Mul tulewad meelde need
ajad K. Saks.	4. Matused Erna T.
2. Kaljusel kaldal A. Awik.	5. Rotid S. R.
3. Joodik A. Tõsine.	6. Lootuseta A. Awik.

RECEIVED

1901

1901-1902

1901

1901

Mul tulewad meelde need ajad...

Mul tulewad meelde need ajad, mil' õrnuse tundeid ma kõrgele tõstsin!.. Mil' rooside pärga pähe tal' panin... Mil' tõttasin kaaslaste hulgas... Siis kõlisesid täigid ja wingusid kuulid... lõhkesid schrapnellid — ja külwasid surma!.. Õises ämaras põlesid külad... kõrwesid linnad ja suitsesid tukid... Õhku täitis tukkide lämmastaw wing.

Mul tulewad meelde need päewad, kui suitsu sees lämmasin ära... kui kuulid must' lendasid läbi! Oh! — need tulewad meelde!.. Need tumedad päewad, — need aadete, ihade soowid ja tundmused wabadus-püüdest. — Need olid nii suured... nii wägewad, — sügawad ja — laiad! Ja siis oli kõik waik. — Siis oli see taewage paik — õnnelik rahulik — igawusest waik...

Mul tulewad meelde need hirmude ajad, kui haawadest woolas mul weri... Kui kadus mul jõud ja minestin ära... Hirmsad olid need ajad!

Weel tulewad meelde need kuud, mil lamasin woodis, kui puu. — Ei teadnud muud kui walu ja — surm. Ei kuulda olnd muud, kui haawatud rinnast need ohked, mis lõikasid närwe, kui kummaline öö. See oli kõik häwitaw kuulide töö!..

Mul tulewad meelde need õnnede ajad, kui ajus mul heljus üks olewus õrn!.. See oli see jumalus — taewas ja maa. — See oli kõik, kelle eest ma ohwerdaks elu — kõik oma nooruse, unustan haawade walu... Laulan elule kiitust ja au!

Siis suitsesid wiirukid... lõhnasid jasmiinid. — Ning hing jänuneb ilust, õrnusest — temal läilunud weri ja imar lõhn, läilunud tukid ja suits. Ajudes keerlewad suured ja wägewad teod; kõik olewused on siidis ja sametis. Tolmuseil maanteil ratsutawad purpuris rüütlid... — rüüstust!

See oli kõik läbielamine — kurnatud elul ja — iludus. —

Ei suuda neid rääkida sõnul — Sulg tõrjub ja kirjuks läheb pää. Neid aegu on palju — palju...

Ainult olewus õrn — joowastaw elule!

K. Sass.

7.IV 21.

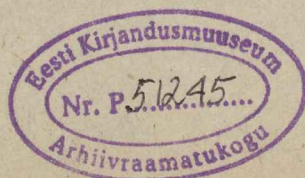
Kaljusel kaldal.

A. Awik.

Nii pime ja mustaw, kui tontide öö
On tormisel merel ka lainete wöö,
Kus näha ei tähti, ei maiaki tuld,
Kui tantsiks seal pimestaw waimude wald.
Ja koledalt, koledalt wingub seal tuul,
Ja wihaselt hüüab ta kähisew huut:
„Ma lõhun ja möllan ja mässan ja ma tan
Ma häwites elusi laintega katan; —
Ma olen see wägew ja kohutaw ton t,
Kes kuulsuses linnas ja merel ja maal; —
Kes mõnele õnneks ja mõnele auks,
Ja mõni mind wiikab mu lõbude a'al!“
Nii lendab ta hulluses mööda maailma
Ja kaisutab, hällitab pimedat ööd,
Siis suudleb ta kewade õhku, weel külma,
Ja kannab nii mõnelgi rahutut ööd.

Ka rannawaht istub weel kaljusel
[kaldal

Ja kuulatab wägewat woogude häält
Kui korruga pilgul, nii wäsinul, — ärdal

Näeb paluwat tulukest kaugusest, — säält,
 Ta selgitab silmi, — „kuid mis see siis oli,
 Et jällegi kadus see muinaslik tuli?“
 „Wast oli see purustet laewake-weel,
 Wast wäsinud paadike kaldale teel?
 Wast oli see wiimane lootuslik täht,
 Et kaldale jõuda, kus lõppenud oht?
 Wast wiimane pingutus, wiimane püüd, —
 Neil huulil wast heljus ju wõidulik hüüd,
 Kuid asjata, asjata rõõmustid sa,
 Kes tormide süles ei kaldale saa.
 Ja endiselt wilistab wihaselt tuul,
 Ehk mitmelgi palwid wast sosistab huul,
 Sest paljud on lainete tõugetes kangis,
 Neist mitmelgi omaksed muredes wangis
 Kuid usu! tõest armuta lainete säng
 Ja petlik onnõiduslik woogude mäng —
 Nii rannawaht mõtleb ja maiakki lä'äb
 Ja tulekest suurema läikele sääb.
 Nüüd jälle ta kuulatab, ootab ja wahib,
 Ja kaugusse tungib ta rahutu waim,
 Ta tuksuwal südamel pimesse sihhib
 Ja hingesse kerkib uus kurbtuse aim.
 Sest kitsas, liig kitsas on waadete ring
 Ja abitult närtsib seal mõnigi hing, —
 Seal kaugemal merel, kus neelab weering.

Weel kaua, nii kaua sääl rannawaht
 [istub,

Ja wiimaks ta lootuslik waade ka kustub.
 Ja waikseks jääb meri, sest waikib ju
 torm,
 Koit walgustab taewast, kui tundmata nõid.
 Ja unesse suikunud kuningas karm,
 Kes armu ei heida, sa seda ju näid.

Nüüd rannawaht roidunult majasse
 [astub,

Kus tütar Alotta weel uneta istub:
 „Oh isa! kas kedagi tormine öö
 Siis surnult ehk elawalt kaldal ei toond?
 Tõest usu, mu isa, see häwitaw öö
 On mitmelgi rahu'ust rinnasse loond!
 Ja minagi, keda siis ootan ma sealt,
 Jah, keda sealt armuta woogude pealt,
 Kuid kogu sel öösel ei magada saand,
 Kui oleks tormi une must eemale a'and!“
 „Jää rahule, tütre'ke! waikib ju meri,
 Kuid keda säält siin siis ootamas weel?
 Ah, arwan see rahutu nooruse weri
 Ja tundelik, lapselik, neiulik meel! —

„Oh waata weel isa! kas lained ei a'a
 Mõnd' purustet paati, mis hoida ei saa
 Ei raugenud lainete löökide eest,
 Ei pragudest nõrguwast soolasest weest,
 Wõib olla, ei aerusi ole seal ka;
 Wõib olla, neid sõitja ei tarwita saa?“
 „Mu tütar, see asjata olema saab, —
 Tuul hommikul rususi kaldale a'ab,
 Ja on sest siis kasu, kui meremeest

[külma
 Weel kannab üks lainetus paikese ilma?“
 „Oh isa! ma palun, oh mine weel —
 [waata,

Kas abi ehk mõnel ei enam saa saata!“
 „Noh, olgu mu tütar, ma lähen ja waatan,
 Ja räkese tõusuni kaljudel ootan!“

Ja jällegi kaljusel kaldal ta seisab,
 Ja tumeda unesse looted kõik peidab;
 Ja uhkustes sasib ta juustega tuul,
 Ja pilkawalt naerab ta saatanlik huul:
 „Oh merele waata, oh waata kas näed,
 Kuis kramplikult tüüri seal hoiawad käed
 Kuis paadikewäsinult laintes end peidab,
 Wist sõudjagi wiimased lootused heidab,
 Seal tasumas saatuse armuta wäed!“
 Ja kokkudes rannawaht waatab ja märkab
 Kuis paadike lainetes kerkib ja waob
 Ja uueste, uueste kerkib ja ärkab
 Ja wiimaks siis wahuwöö keerusse kaob...
 Ei mõtle nüüd rannawaht pilkugi enam,
 Ja peastma ta ruttab seal uppujatsurmas,
 Kuid woogudest nähtawal' tuleb näkk
 [kenam

Ja räägib: „Ta wiibib ju surnute ilmas!“
 Ju tagasi pööramas, rannawaht kurwalt,
 Kui kuuleb weel tumedat sureja häält
 Mis kostab nii nõrgalt, nii nõrgalt, nii
 [nõrgalt

Säält wihase wahuwöö wäljade päält
 Nüüd rannawaht märkab, kuis pea weel
 [kerkib,
 Kuis lootuslik säde tal silmis weel helgib...

Siis surejal kõrwades kohiseb weel
 Ja taewalik õndsus tal paistab ju eel,
 Siis waikiwad jälle kõik tunded ja ooted,
 Kõik ilusad, armsad, kaunimad looted...

Ei kambrikses rahu Alottegi leia
 Ja hirmunult ruttab ta kaldale siia,
 Ja kalju pealt waadates pilk tal ju tabab
 Üht paadikest rahutus, ärewas wees,
 Ja näeb säääl üht' rusu, mis elutalt lamab
 Ju paadikses, roidunud wanakse ees.
 Nii õnnelik — rõõmus Alottel on süda,
 Et lainetest peastet üks õnnetu hing:
 Nüüd erutult, uuriwalt waatleb ta teda
 Ja naerab, kuis mere peal nutab weering.
 „Oh õnnetu neiu, kas tead ka seda,
 Miks wetewoog uppuja siia on toond?
 Kas tead, et laine on kannud seks teda,
 Et suuremat saaki ta saada on lootnd?

* * *

Kuu möödas, ja naeratab juba noor
 [isand,
 Kes surmale suikuma pidi kord ju;
 Ja kellele wihane laine kord hõisan'd:
 „Oh uinu! Sa minule pühendet ju!“
 Kuid noormees end tunneb weel jõuetu,
 [nõrga
 Neist haawust, mis lained on kehasse
 [löönd,
 Ehk on küll Alotte, kui nõiduwa käega,
 Ta hingesse paljugi tundid ju loond...

Nii mööduwad waikseste nädalad,
 [kuud
 Ja noormees on terwe, kui enne,—
 Üksteisel nad lahkudes annawad suud,
 Ja rianus neil kurbtuse tunne.
 Ei lahku kui wõõrad üksteisele nad,
 Sest hinge neil täitnud on armude wäed,
 Kuid ühendust lubawad tulewad a'ad,
 Kui tormidest hoiawad saatuse käed.

Nii lahkus siis noormees, ehk ütelda
 [wõin,
 Kui merede wahust ta rannale tõin
 Ta nime, see Fridrich, kui taewane kõla,
 Mis surmani neiu kōrwusse jäi,
 Kui tasus karm saatus ta tunnete wõla
 Ja Fridrichi hingesse ahastust löi.

Nüüd istub Alotte nii kurwalt, kuid
 [lootes,
 Ja õnnede päikese kerkimist ootes
 Küll õhtul nii hilja ja hommikul wara

Ja päewal, kui kuldamas päikese sära.
 Ta loodab, et Fridrich kord tagasi jõuab,
 Kord armastet kaljuse kaldale sõuab...
 Kuid asjata looted ja asjata piin,
 Ei Fridrich'i enam wist näha saa siin.

Nii oodates möödus nii mõnigi kuu,
 Ja kahwates tarretas neiuksesse suu.
 Ta mäletab ilusaid kewade õhtuid,
 Kus kaheksi istsid nad kaljude pääi,
 Ja wihaseid, armuta saatuse kohtuid,
 Mis osaks on saanud nii mitmelgi säääl.
 Ta mõtleb: „Miks temata elada weel,
 Miks püüab end asjata rahusta meel,—
 Eks parem mul surra siin armsamas
 [paikas,
 Kus kallim mul wiimast kord silmisses
 [waatas?!“

Nii sügawais mõtteis ta merde ju waatab,
 Kus surra nii armas ja magus ja hea,
 Siis wiimastkord kaugusse pilku weel
 [saadab, —

Mis tarwis, ei seda ta isegi tea.
 Kuid — on see siis tõsi, wõi nõtruse
 [tunnus,

Eteemal üht laewakest märkab ta silm,—
 Tal näole ilmub ju lootuslik julgus
 Ja hingesse pesitseb õiekuu ilm.
 Weel korra ta waatab, —et uskuda silmi,
 Et unusta looteta ooteid nii külmi,
 Ja huultele kerkib tal imestus' hüüe,
 Seal nähes üht' paadikest lähedal ju,
 Ja endiselt naeratab roosiilik suu —
 Tal ärkab nüüd uueste elule püüe.
 Ei ole tal aega ei mõtelda, waata,
 Ei terwitushuüdid ka merele saata,
 Waid kalju pealt alla ta tormab kui tuul,
 Ja paadike laintes ju lendab kui kuul
 Nii kiireste, kiireste püüab ta sõuda,
 Et tulewa armsama rinnale jõuda;
 Süda tal ähwardab lõhkuda rinda,
 Kiireste, waljuste tuksub nii ta,—
 Waated tal suudlewad merewee pinda
 Kahwatus palgeilt on kadunud ka.
 Tänada waewalt tal meele weel tuli,
 Mis ta, kui palwetas, lubanud oli.
 Juba on daadike paadikse ligi,
 Aga oh, — petlik on saatuse wägi
 Noormees, kes paatis, Alottel on wõõras,
 Ehk küll kui küsiwalt wastu tal pöõras.
 Jällegi waluga täidab end süda,

Aga ei wõõrale näita ta seda:
Wõõras ju wõõrale ikka on karm,
Närtsinud hingele hauas on arm.
Teisale pöörab Alotte nüüd paadi,
Näitab, kui wiibiks ta lõbude teel, —
Mere pääl ikka nii aru sest saadi,
Kiikudes sihita ilusal weel.

Aga see wõõras tal ligista püüab,
Põlenud huulil tal järele hüüab:
„Oodake neiu, kas elate siin,
Kuhu üht kirjakest praegu ma wiin, —
Asjata oleks siis kaldale sõuda,
Hiljaks jääks laewale tagasi jõuda;
Ehk kui teid asjata pidanud olen,
Wastake ruttu, — siis edasi lähen!“
Silmis Alottel on õnnelik sära,
Jällegi unuwad kurbtused ära. . .
Ta nõrkeb, — ei sõnakest wastata jõua,
Ei kärmetel löökidel wastu ka sõua,
Tal rinnas on waikinud tunnete hoog,
Ja paadikest wabalt wõib kanda nüüd

[woog

Ja järsku, kui magamast ärkab siis ta,
Kui paadikses teine-teist terwitand ju
Poolkulunud, niiskete serwadega,
Ja hirmunult hüüab tad' mereme' suu.
Kuid näitab, Alotte ei kuulegi teda,
Sest hingesse asub tal kurbtus ja häda:
„Ah tõite mul' kirja? Kus on ta siis ise?
— Miks lajned küll piina mu rinnast
[ei pese?!“

Kirja nüüd meremees kätte tal annab,
Paadike tagasi teda ju kannab.
Uuuriwalt neiuke kirja siis waatab,
Millest see selgub, et kallim ta saadab, —
Kiri on kortsund ja mitmeti murtud,
Aga käekiri on siiski tal tuntud.

Wabalt paat kiigub nüüd lainete käes:
Tõuswate woogude mängiwas wäes;
Püsti Alotte on paadisse tõusnud,
Millal, — ei seda wist isegi tea;
Paadike kaugele merele jõudnud, —
Lainete hällis on kiikuda hea.
Ikka ja ikka ta kirja weel loeb;
Teadmata näkineid paadisse poeb;
Loeb Alotte nii mitmendat korda,
Enne kui südamel rahu wõib anda.
Kiri on lootuslik, armas ja hea,
Fridrich saab jõudma ju siia nii pea;

Palub weel oodata, kuni saab jõudma,
Kuni saab järele Alottele sõudma;
Saadab siis terwisid tuhandid weel
Talle ja hallile isale ka,
Kes kord on peastnud ta tormisel weel,
Peastnud ja elule äratand ka.

Magusad tunded tal täidawad rinda
Paadikses hällides kergeste seal, —
Naerwate lainete põlwede peal,
Kuhu ei sarnase tuulega minda.
Tal taewasse süütalt on pööratud waade,
Kui läheks ta elutäht praegu ju loode;
Tuul mängib ta lahtiste juukstega õhus,
Kuid näkineid paadikest kaugele rõhus.

Mis tuska Alottele wõiks see küll tuua,
Mis ahastus' tunded ta rinnasse luua, —
Ta mere peal sündind ja eland ja kaswand,
Ta armastust meri ju wõita on oskand. . .

Kuid korraga ärkab Alotte ka mõttest
Ja kaldale sõuda ta tahab nüüd uuest,
Kuid märkab, et aerusi polegi seal,
Neid näkineid wiskanud lainete peal!
Randenam ja enam ta silmist ju kaugneb,
Paat tõusewa tuule käes merele liugleb. . .
Weel silmisse kerkib tal kodune maja
Ja isakse leinalik ohkete kaja. . .
Weel palwetes paadikses paistab ta siis —
Siis näkineid ära me' silmist ta wiis. . .

Kuid rahutult isa seal tütrekest ootab,
Weel öösisel pimedal tulema loodab
Ja mõtleb: „Kus tütreke minna küll
[wõis?
Mu magus Alotte, mu wanadus' õis!
Kuid hommikul wastust ta endal wõis
[anda,
Kui kandis woog paadikest kummuli
[randa.

* * *

Nüüd kurbtuses mööduwad wanakse
[päewad,
Ja uduna heljuwad walud ja waewad,
Ja kauguses paistawad paljudki laewad. —

Seal sõuab siis Fridrich, ja eemalt
[ju waatab,
Kas kallim ehk kaljusele kaldal ka ootab :

Kuid tühi ja õudne on armsaks saan'd

[kallas:

Alotte ju uinub nüüa kooljate wallas.

Ja isal on murega walgeks läin'd pää,—

Ta lamab all kambrikses külmalt kui jää.

Ja küsiwalt waatab seal Fridrich nüüd

[ringi,

Kas keegi wast seletust anda ei wõiks,—

Kuid kusagil näha ei ainustki paati,

Ei hinge, kes korra sealt läbigi käiks. . .

Tal seletust wõiwad nüüd lained

[weel anda

Ja kallima terwisi kaldale kanda. . .

Nüüd waatleb ta kurwalt weel tuulede

[mängi

Ja peidab ka enda siis woogude sängi.

Joodik.

Oli pime sügisöö Wibm sajab krabi-
jedes majade katustele ja uulitsale. Linn
uinub tummalt waatawad elektri tuled
tühja ööpimedusse, nägemata tontide järele
oma kahwatuid kiiri saates. „Uh, külm
on“ ütlen eneses ja sammun koju poole
sõbra'e, kes mind saatma tulnud kätt
ulates ja „hääd ööd“ soowides. Astun
küirelt läbi pori ja weelokude. Jõuan
pimedusega kaetud lasteaiale. (Kas on
küll Wiljandis kedagi, kes ei teaks seda
lihtjat, wäikest lastemänguplatši?) Ta
paistab täna muinasjutuliselt kena, nõidus-
line Puud seisawad waikides, tummalt
ahwardawid oksj ülespoole tõstes, Muinas-
loolise Jaaniöö rahaauguna poistab wana
lagunenud purtskaew. Seisatan — waatan
ringi. Hää on tundu, kuis märjad wihma
piisad palgile tibawad. Hää on tunda,
kuis röske tuul kraewahelt ja käistest
sisse puhub, hää oleks istuda kusagil
pingil, kehet seda muinasjutulist, pimedat
platši. Leiangi pingi, lihtja, kulunud,
ilma seljatoeta Istun, kuulates kaebawalt
lautwat tuulede healt. Põnk on märg,
niiskus tungib läbi riiete, kuid siiski on
nii mõnus, nii hää. Kujutan ette olemas-
olematuid koledaid elukid, kujutan ette
werisid lahinguväljaid, wõrdlen sõjalisi
jubusid praeguse pimeduse waimudega. . .

Kuid häkitsejt, mis see siis oli?

Cemalt kostis hõiskamine. Kes wõiks
küll sarnasel wihmasel ööl lõbutsedes
hõisata?

Haa, sealt paistabki kellegi tume kogu,
ja otse läbi kõigist mis ees, astub, õige-
mini tuigerdab ta, see tundmata kogu,
otse läbi lasteaia sehti pidades Kordusid
hõisked mööduwa suust, rogisewad wastikud
hõisked. Tundsin teda häälest kui wana,
sõariaegset ja nüüd kui E. Wabariigi
teenijat Ta oli joobnud. Õnnetu mees,
mõttlesin ma, alles mõne kuu eest, kui
ta mulle joobnuna wastu tuli Waatan
üksifilmi joodiku päale, imestan, et ta
sugugi purtskaewu stemendist walatud
ringist kõrwale ei hoia, — weel silma-
pilg, weel samm, nii kindel kui see joob-
nule kohane, ja ta kukub rogisedes üle
purtskaewu ääre sisse. Ootan mis sünnib.
Waikus. — Tõusen püsti, et paremini
näha, astun mõne sammuga lähemale.
Joodik ajab ennast püsti, kobab kättega
kaewu ääri ja hakkab, endiselt hõisates,
kaewus ringi käima. Imestan. Arwan
teda hulluks läinud olewat. Ei saa asja-
olust aru. „Kuradi näru“ räägib joodik
läbi hammaste kirudes Kuradi põrgu,
kas arwate et ma mõni waene mees
olen, arwate et mul wiinast wõi rahast
puudus on?“ Kuid kange mees komistab
ja kukub jälle maha, aga see ei näi
suurt waewa tegewat, wist on ta sellega
juba harjunud, ta tõuseb ülesse ja hakkab
jälle ringi käima „Kurad ja põrgu, käi
kas wälid, aga koju ei saa!“ Haa nüüd
sain aru, miks mehike nii wäsimatalt
kaewus ringeldas, tal waekekesel ei ole
aimugi oma halwast seisukorrast, ta tunneb
ennast wist uulitsal kõndiwat, maja seinte
ja aidade najale toetes, „Ah arwate et
ma purjus olen?“ räägib joodik edasi
„mina juba purju ei jää, nää, wõtan
weelgi,“ ja rüügab jällegi pudelist, nagu
oleks weel wäha wõtnud. Kurwalt astun
eemale, koju poole, joodikut oma „selfi-
lisega“ jättes. Püüan ette kujuta tema
noorust, tema noorepõlwe elu, püüdid ja
mõttid, igatseks näha seda korda, millal
see mees esimest korda wiina maitset,

millal ta esimest korda purjus oli. Tahaks waata tema südame peeglist, kuid asjata waewan ennast, asjata tunnen haledust, kahetsust hinges — selle õnnetu vastu. Ma tean, ta on juba wana, ja ei pööra ialgi auvale rajale tagasi.

* * *

Nagu pärast kuulsin, olla teesama joodik hommikuni kaewus ringreifil olnud ja kui linnas elu ärkas ja inimesed õnnetust kojuminejast mäõda läinud, ja tema häda näinud, aidanud ta sealt välja. Mehike kurtunud weel, kuis ta palju waewa näinud, kaua käinud ja siiski koju pole jõudnud ülestursunud nagu naerule tõmmates tuikunud ta siis jubatuste järele oma kodu poole.

Kaineks saades olnud mehikesel küll häbi, kui „neetud juhust,“ nagu ta ise ütleb, räägitud — kuid mõni aeg hiljemini trehwasin ma ta jälle joobnult.

Inimene! — walitse enese üle!

A. Tõfine.

Matused.

(Murrakus.)

Sattas lumi maha,
katis maad.

Tüümbä jälle matwad
ühthe nad.

Surnuaia poole
rong ju lätt.

Kirikell ju hüüdmist
maha jätt.

Näe, kuis naised ilk'wad,
silmad wees.

Kirstu kõrwal seisab
wana mees

Pojakest ta saadab
hauale.

Üksinda jääb maha
wanake.

Kolm tal poiga olli,
surma said.

Kodu meil ju nõudis
kaitsejaid

Tuli sõast kodu
wiimäne.

Sant mis sant, ei enämp
jõudu elule.

Sattas lumi maha.
Walmis haud.

«Pane krooni päälle
ristilaud!»

Opetaja läts ju
minema.

Naased mõne salmi
laulawa.

Mõne lonksu lastwa
pudelist

Surnu mälestuseks
matja wist.

Istus reele wana,
sõit ju lätt.

Lootused kõik sinna
paika jätt.

Sattas lumi maha,
katis maad.

Ühte jälle matsid
täämbü nad!

Erna T.

Rotid.

Rahwatu on ta nägu. Siidipehme lokkpea ja suured igatsewad sõstrasilmad. Käed nii peenikesed ja õrnad. Kollases koolimajas, piisikeses waese siseseadega õpetaja tuos istub ta kusbetil, toetades walutawat pead käe najale. Akna all laual on kõrge pakk raamatuid ja kaustikuid läbiwaatamiseks. Ah, need kampmannid, looduslood, maadeteadused, ajalood. — Ah kudas nad rõhuwad ja pigistawad tema hinge. Ta wihkab neid, kuid kumardama peab ta üle kaustikute, julg punaste findiga käes ja lõpmata kriipsutama ja juure tegema. Alalõpmata ikka need-jamad lolliid wead, ühes kaustikus, teises,

kolmandas ja nii ikka edasi, edasi. . . Nad sõowad ta wabad minutid õhtul, nad mürgitawad ta noort hinge ja homme jälle klassis, kõrge laua taga ja räägi ja seleta, pinkidel wabiwad tuimad näod. Kuuldub rüjelemist, tagasihoidud naeru, jultunuid sõnu. Kurk walutab. Ta on tüdinenud neid ikka ja alati rahu palumast. Kui beameelega põgeneks ta klassist, ära kaugele Sinna ta jookseks kus elu, mida tema ihkab, mida ta hing nii taga nutab. . . Kuid ei, ta jääb paigale, ta peab teenima, et elu sees hoida. Kui tund mööda, põgeneb ta oma komorkasse, pigistab silmad padjasse, et seda ümbrust mitte näha. Ei ta ei suuda enam, ta põgeneb ehk ta läheb hulluks. — Rohelise lambi walgus langeb tõsiselt, karmilt kaustikutele. Caewas! hoigab ta ja pigistab walged käed walutawa pea ümber. Kaustikud ootawad ja roheline lamp põleb. Ta tuigub laua ette toolile, awab esimese nendest, punase tindipotigi awab, kuid ta ei suuda mõtteid weergudesse koguda. Ta hing ta süda on seal kaugel elektriwalgustilises linnas, kus sammub naer ja elu tänawail, kus paljud saanid sõidawad kellade helinal O, sinna sinna! kihendab ta süda. Ta surub silmad ja katab neid walgete sõrmedega. Ta tunneb kudas ta ühes oma hingega sinna kaugele lendab, kudas õhk wuhiseb ja tema keha ümbert kinni haarab. Imelikult kohiseb kõrwades. Mis see on? Ta tunneb end pehmel sohwal, kenas buduaris, kus laual astrid waafides, mängu kaardid, albumid, paberossid. Punane elekter walab soojust, armastust mugawasse tuppa. Magusad gitarre helid hõljuwad üle laua, üle toolide, üle tua, üle mäsfawa südame. Ta näeb siledaid, puhtaid sõduri sõrmi hüplemas gitarre keeltel. Kaks tugewet kätt haarawad teda kinni. Ta tunneb teise keha soojust, kuuleb teise südame palawaid lööke ja sügaw mehe heal laulab uimastawalt, hullukstegewalt: „Naine, oh naine, Olgu ma purjus ehk kaine, Sulle tuksub mu poisimehe rind. Tule oh, neiu ma lhkan sind! . .“ Oh! see on meeletu õnn, see on eeden. Ta

wiskab käed mehe kaela ümber ja sõjistab: „Sinu, sinu, täna weel sinu — kõigega!“ — Kuum suudlus põletab ta huuli, ta tunneb et äbwardab lämbuda, et süda nõrkemas palawa were mäsfamise all. O, ka nii surra on õnn, meeletu magusus. Teda surutaks rinna wastu nii wõimsalt, tugewalt. Paitaw suweöö õhk hiilib läbi awatud akna, kollaste kardinade tagant. Walge sõduri käsi walab wiina klaasidesse, mis särab kutsuwalt punases walguses. Ta waatab sõduri silmi, mis nagu tulised sõed sügisööl ja joob, joob klaasist ja sõduri palawailt huulilt. Ta noor paenduw keha painutab end usjina sõduri ümber. Ta tunneb kudas nad punaseis kiiris, mis nende ümber keerlewad, lendawad kaugele — tema ja see armas sõdur. Hea on lamada patjadel, walged sõrmed pubkawad ta noorel rinnal. Ah, kudas need suudlused põletawad teda üleni. . . — Söögilaualt hüpab pikasabaline rott leiwakoorikuga põrandale. Ta awab silmad, mis see oli? Uudsuse wärin käib üle keha. Tumedas koguna weereb rott üle põrandale. Ah, see oli unenägu, see oli pettepill. Ta walge näo üle hiilivad wargelt pisarad. „Jah, ka mina olen ainult koolirott! Walgekäeline sõdur on kaugel, ametikohused on waljud. Oh, kunas jõuan oma wangiaja ära istu, et tuleks juwi ja wiiks mind tema hõlma, elu hõlma.“ „Sunnitöö!“ haigutab ta ja kastab sulge punase tindisse. Peab rabelema lahti neist abelast, mis teda needwad kõlbluse müüri külge. Ehk tuleb aeg, kus wiisata jälle himude tormawasse merde.

* * *

Rümme aastat elab ta juba selles wäikeses külas. Elab laitmata, eeskujulikku poisimehe elu. Nii peabki mees olema, kes kooli jubib ja noorsoole waga-dust ja woorust õpetab. Waljult lendab tema noomiw pilk üle ta wäikeste koguduse liikmete. Ta on ka tubli palwe-tunni pidaja külas ja igatpidi Jumala-kartlik mees. Üle pühapäewiti kõmpib ta seitse wersta kiriku ja tema rooja juuksteta pea on alandlikult palwes

kumardatud, siis kohendab ta kuld uuri ümargusel sametvestiga kõhul ja tõstab truult silmad jutlust kuulama Tal käiwad weel „Teataja“, „Kaswatus“ ja „Põllumees“ kodu. Hommikul toob hoolas kõõgi Mari kobwi sahariiniga ja õbukesed leiwawiilakud wõiga. Lõunal jõõb liha küpskartulate ja klimbisupiga. Õrnad punapaled ja sinisilmad on üsna tõsised. Ta on igatpidi kõlblik. Kaswatab, harib ja noomib küllarahwast tiirase ja ropu elu pärast. Ta korraldab wahel piduõhtuid ja jubatab laulukoori. Karskuse seltsis on ta ejsimeheks, übefõnaga, õigusenõudja, lahke rahwamees ja wali kooliõpetaja. Temale alluwad kaasõpejõud piawad sama korralikud olema. Läänud aastal oli noor neiu, kellel bluuses suur wäljalõige ja juuksed lokitud, kaasõpetajaks. Jõulu wabeajal sõitis noor sõdur neiuale küllaliseks. Kewadel oli aga neiu kohaft lahti, niisugused ei wõi laste kaswatajad olla. — Jah, ta elab kümme aastat omas kohas ja küllarahwas wõtawad tema tubliduse ees mütsid maha. — Õhtul aga, kui paksud roosidega eesriided akandel, walab ta porujommi theeklaasi, wiskab weel ühe weikeje tippi alla ja loeb mõnufufega „Kaswatus“. Chee klaas awal dab nii lõbusat tunnet ja soojust. Tuleb imelik nalja tuju. Wefistest sinisilmist põrnitseb taltfutamata iharus.

„Mari, tule siia!“ Mari, muidu sõnakuulelik teenija ei tee wäljagi. „Noh, tule omeli mu ümargune, pehme Marike!“ Soojast komplimentist punastab Mari. Ta rabab Mari ümbert kinni ja tõmbob enese põlwele. Mitu mufu matsub Mari huultele ja palgetele. Pehme, paks käsi ronib bluuse august sisse. Alustalje nõõbid awanewad üks-teise järele. Äkist kustub lamp kõwa kõhatuse läbi. Kriukfatab magamise tua uks. Nabistamine woodis. Taja liiguwad woodi eesriided, nagu rangutaks nad imestufes päid. Aga mis üle wõiwad küll nad weel imesta. Nii-sugused wiirastufed korduwad iga õhtu. — Kui seinakell übekfamat hommikutundi lõõb, tühjendab ta jälle rutuga kohwitasfi

ja astub tõsifel näol klassi Kära waikib. Kostawad palwe laulu sõnad. „Las mull Su juure jääda, Oh Isjand Jeesus Kriji!“ — „Meie täname sind oh Jehoowa, et Sa meid sel pimedal õõl oled armulikult hoidnud ja kaitsnud j.n.e.“ Weel laul Algab jälle uus koolipäew

(Järgneb.)

Lootuseta.

A. Awik.

Kase salus õhtu a'al,
Oja kaldal ilusal,
Linda mure mõtetes
Istus üksi waikusel:
«Kallim! kus küll wiibid sa?
Igawaks lä'õb oodata!
Wõi ehk juba mõiled sa
Tuimuses mind unusta?!»

Õhtu eha punaga,
Kewadise iluga,
Tuul tal lehtist sosistas,—
Mure mõttist äratas:
«Minewiku mälestust,
Tulewiku unistust,—
Kannan sulle hingesse,
Peidan salakambrisse!»

Tuule jutt tal tuska tõi,
Südamesse haawu lõi,—
Hingepiinal walusal
Rädgib neiu kaebaw hädal:
«Homme pükse tõusu a'al
Wiibin juba lainte all;
Mahe kewadine tuul
Armuwiise laulab mull'!»

Tõusis päike hommikul,
Puhus kurblik koidu tuul,—
Lainte wäli mängib seal,
Lindakese haua peal:
«Uinu näkke kaisussa,
Külmas lainte kambrissa!
Kus ei keegi kurwasta,
Ega ial unusta!»

Wastutaw toimetaja: A. AWIK.

Wäljaandja: A. PERTMANN.

J. Nurmberg'i trükk, Wiljandis.

Kirjawastused.

- E. T. Nõmmiselt. „Wahelduseks“. — Ei ilmu.
L. R. Nõmmiselt. „Õõ esiwanemate maal“ — Ei wõi ilmuda.
O. M. K. „Terwituseks“ — Palume teatada õige nimi ja adress.
J. O.—o. „Armastuse tundmused.“ — Liig palaw, kardame, et mell kõik põlema ajab. Ei ilmu.
Wambofa. „Mu rind.“ — Ei ilmu.
K. Sass. „Kirjanik.“ Kirjanikust walesti aru saadud. — Ei ilmu.
L. R. „Rahale“ hümnus. — Ei ilmu.

TOIMETUS.

Raamatukauplused!

kuulutage ajakirjas

„Helinad“

sest see on kooliõpilaste ring-
konnas kõige loetawam ajakiri.

„Helinad“e“ toim.

Noorte ajakiri

„Helinad“

sisaldab kirjatöid kõige mitmekesisemalt alalt ja seisab kõigil noortel, iseäranis aga õppiwal noorsool parema sõbrana kõige lähemal.

Noored,

tellige kõik ajakirja

„HELINAD“

sest see on Teie häälekandja.

Jumub esialgul 1 kord kuus ja maksab 1. jaanuarist kuni 1. aprillini — 45 marka; postiga — 48 marka. Üksik № 16 marka.

Tellimisi wõtawad wastu, peale toimetuse:

is. J. Arro — Wiljandis, Jakobsoni tän. 12; neiu Erna Tiidemann, üle Kabala, Nõmmise kõrg. rahwakool; is. Er. Pertmann — Põltsamaal, Püchku m.

Üksikud numbrid müügil:

Wiljandi maakonna õpetajate Liidu raamatukaupluses — Wiljandis

Põltsamaal.

„Postimehe“ Kirjast. Ühis. — Tartus.

„Widewik'u“ raudtee raamatukapp — Narwas.

Kirjastuse Ühisus „Lääne“ — Haapsalus.

Postimehe raamatukaupluses — Walgas.

Kuulutuste hind 1 lhk. — 300 mrk.; $\frac{1}{2}$ lhk. — 150 mrk.; $\frac{1}{4}$ lhk. — 75 mrk.

Paremate kirjatööde eest makstakse 1—2 marka rea pealt honoraari, kui selleks nõudmine peale kirjutet Tarwitamata jäänud kirjatööd saadetakse tagasi, kui selleks postmargid juure on lisatud. Sissesaadetawa kirjatöö juurde tuleb peale warjunime ka õige nimi ja adress tähendada.

Toimetuse ja talituse adress: Wiljandis, Tallinna tän. 10.

Kõnetunnid mõlemil pool igal äripäewal kl. 4—5 p. l.